

Nemzeti Kulturális Alap

Pályázati szakmai beszámoló

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) NKA-3512/00102 azonosító számú pályázata „Szerzői jog és digitalizálás. Kézikönyv a gyakorlat számára szakmai kiadvány előkészítése” pályázati cél megvalósítására

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Jogi Szekciója megalakulása, azaz 2011 márciusa óta élére állt és szervezi a könyvkiadók és a könyvtárosok közötti nyilvános, szakmai diskurzusokat. Első ízben, 2012 áprilisában, a XIX. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál Könyvtáros Klubjában szerveztünk egy kerekasztal-beszélgetést **Félreértések helyett: könyvkiadók és könyvtárak párbeszéde a digitális könyvkiadásról és a szerzői jog aktuális kérdéseiről** címmel.

Majd még ugyanebben az évben az MKE 44. Vándorgyűlésén Győrben a Jogi Szekció ismét két kerekasztal-beszélgetést kezdeményezett: egyrészt **a saját digitális gyűjtemény nyilvános szolgáltatásának technikai paramétereiről**, másrészt **a digitális dokumentumok kötelempéldány-szolgáltatása** témájában.

2012 októberében **Nemzeti emlékezet és digitális hozzáférés – digitális emlékezet és nemzeti hozzáférés. Elektronikus dokumentumok a könyvtárakban** címmel, az Országgyűlési Könyvtár és az MKE Jogi Szekció társszervezésében harmadik alkalommal találkoztak a könyvtárosok és könyvkiadók a digitalizálással, illetve az elektronikus dokumentumokkal, pontosabban azok szolgáltatásával kapcsolatos közös álláspontok kialakítása céljából.¹ A magyarországi könyvtárosok és könyvkiadók 3. egyeztetési fórumán merült fel egy hiánypótló, elsősorban a könyvtárosoknak készülő szerzői jogi kézikönyv készítésének gondolata, mégpedig a könyvkiadók bevonásával.

A könyvtári és a kiadói szakma együttműködésének jegyében, annak egy újabb fejezeteként, 2013 elején az MKE Jogi szekciója létrehozott egy 6 fős munkacsoportot², amelynek az volt a feladata, hogy készítse a digitalizálás szerzői jogi vonatkozásait tárgyaló kézikönyvet a könyvtári szakma számára, amelyet kiegészítenek majd a kiadók által artikulált észrevételekkel, elvárásokkal is.

¹ Bővebben: TMT 2013. évi 5. szám

² A munkacsoport tagjai: dr. Aczél-Partos Adrienn, dr. Amberg Eszter, Dancs Szabolcs, Gerencsér Judit, Dr. Pétervári Kinga és dr. Tóth Éva.

Ezt követően 2013 júliusában az MKE 45. Vándorgyűlésén Egerben a Jogi Szekció újfent kerekasztal-beszélgetést szervezett „**Szerzői jog és digitalizálás. Kézikönyv a gyakorlat számára**” címmel, amely műhelybeszélgetés célja volt egyfelől a könyvtárosok számára készülő, a digitalizálás szerzői jogi aspektusait tárgyaló kézikönyv koncepciójának, tartalomjegyzékének bemutatása, másfelől e kézikönyv gyakorlati útmutatójának gerincét adó jogi folyamatábra megvitatása a könyvtáros szakma képviselőivel.

Azt gondoljuk, hogy az információs társadalmak sikeressége a nyilvánosság számára hozzáférhető tartalmaktól függ. E társadalomban a könyvtárakat egyre gyakrabban szólítják fel arra, hogy a polgárok számára, az élethosszig tartó tanulás megvalósulása érdekében, gondoskodjanak az információkhoz való egyenlő hozzáférésről. A könyvtárak szolgáltatásait a szerzői jogi szabályozás befolyásolja a leginkább, nevezetesen, hogy a könyvtárhasználóknak milyen szolgáltatásokat nyújthat, valamint a szerzői jogi védelem alatt álló művekhez milyen feltételek mellett biztosítja a hozzáférést.

A könyvtárakban a digitalizálás egyre hangsúlyosabbá válik, ugyanakkor ez rengeteg olyan szerzői jogi kérdést vet fel, amelyeknek megválaszolására egy jogász szakmai bizottság létrehozása jelenthetne megoldást a könyvtáraknak. Mindezeket túl a technológiai háttér is problémás területe a digitalizálásnak, hiszen olyan eszközök megvásárlása lenne a fő cél, amelyeket a szabad piac is elfogad. Mindezek motiváltak bennünket abban, hogy a kézikönyv elkészüljön és segítségként szolgáljon a könyvtáros szakma számára.

2013 őszén a Magyar Könyvtárosok Egyesülete - az MKE Jogi szekció szakmai javaslatára - pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumához „SZERZŐI JOG ÉS DIGITALIZÁLÁS. KÉZIKÖNYV A GYAKORLAT SZÁMÁRA” című szakmai kiadvány előkészítése és elkészítése céljából.

A kézikönyv célja, hogy – a törvényt magyarázaton túl – eligazítsa a könyvtárosokat a szerzői jog útvesztőiben, tájékoztatást adjon a szerzői jog (digitális) könyvtárakra gyakorolt hatásairól.

A kézikönyv egyes fejezeteinek elkészítésére és a pályázat megvalósítására 2013. október és 2014. június között került sor.

A szerzői jogi kézikönyv szerzői:

- ☞ Dr. Aczél-Partos Adrienn
- ☞ Dr. Amberg Eszter
- ☞ Dancs Szabolcs
- ☞ Gerencsér Judit
- ☞ Dr. Munkácsi Péter

A kézikönyv szakmai lektora

☞ Dr. Gyertyánfy Péter

A kézikönyv szakmai ajánlói:

☞ Dr. Horváth-Sándor Domonkos

☞ Markója Szilárd

☞ Dr. Tószegi Zsuzsanna

A lektorált szerzői jogi kézikönyvet és a lektori véleményt mellékeljük a pályázat szakmai beszámolójához.

Az elkészült kézikönyvet terveink szerint 2014-ben egy újabb szakmai rendezvény keretein belül – a kiadók képviselőivel is megtárgyalnánk. Az egyeztetést követően részben véglegesítjük majd e kézikönyvet, részben lehetőség szerint egy konstruktív, és mind a kiadói, mind a könyvtári oldal számára elfogadható szerzői jogi törvényt módosító javaslatot szeretnénk elkészíteni, és továbbítani majd a jogalkotó felé.

A kézikönyv tartalmilag igyekszik átfogni mind a nemzetközi, mind a hazai szabályozást, illetve ennél tovább is merészkedik azáltal, hogy teljes mértékben gyakorlati kézikönyv kíván lenni. Vagyis a felhasználók eligazodást, válaszokat találhatnak benne a digitalizálással kapcsolatosan felmerülő konkrét kérdések vonatkozásában.

A kézikönyvet – a dinamikus tartalom miatt – szeretnénk majd digitális formában, internetes szerverről történő tartalomszolgáltatás formájában is közzétenni a könyvtáros szakma számára.

A szakmai beszámolót készítette Dr. Amberg Eszter. A beszámoló az MKE honlapján az

mke.info.hu/tevekenysege/palyazatok/palyazati-beszamolok/nka-palyazatok/

címen került közzétételre.